

af Rodtagerne blive enige om at istandsætte en saadan Vel, ville de øvrige Paagældende, hvem dette rettelig kunde paahvile, ikke kunne have det Ringeste derimod at indvende, og i Tilfælde af Forlig vil det altsaa være ganske ligegyldigt, om Andre burde have været tilkaldte og have bidraget til Standsættelsen; men det Væsentlige er, at Sagen skal kunne afgjøres ved Kjendelse, og denne Kjendelse maa kunne siges, hvem det er, Forpligtelsen paahviler, og Meningene er jo ikke, at en saadan Kjendelse skal affiges for hver Gang, der er nogle Husler at udfylde, men at den skal staae ved Magt for lang Tid. Unblæbelsen af en saadan Stævning vil altsaa bevirke, at Udgifterne ikke kunne repareres paa de Ustævnte, eller vil i alt Fald kunne give Anledning til lange og nye Stridigheder.

Hvad Endringsforslaget under Nr. 3 angaaer, har jeg bemærket, at det er overmaade lidet principmæssigt; men Ulykken ligger deri, at Sogneforstanderskaberne overhovedet ere gjorte til et Slags Domstole, og at det Tilfælde, hvortil Forslaget sigter, kan indtræde, derom tør jeg forsikre den høitærede Minister. Det er maastee sjældent, at et heelt Sogn har sine Enge eller Tørdemoser paa et enkelt Sted, men sædvanlig findes dog de enkelte Lodder samlede i større eller mindre Partier. Det kan altsaa meget let indtræffe, at flere Sogneforstanderskabsmedlemmer kunne blive inkompetente, og havde den ærede Minister nu foreslaaet, at Sagen i saadanne Tilfælde strax skulde gaae til Landvæsenkommissionen, saa vilde det have været en rigtig Løsning; men, da man for Nemheds Skyld — og i det praktiske Liv maa man jo lidt staae af paa Principerne — har vedtaget at bruge Sogneforstanderskaberne i første Instants, saa ser jeg ingen anden Udvei end den, her er foreslaaet, dersom man ikke vil risikere. Et af Lovens enten at denne Lov ikke kan komme til Anvendelse i visse Tilfælde, som høre ind under den, eller at Sagerne foretages af en inkompetent Autoritet. Rimeligvis vilde dette Sidste blive Tilfældet; man vilde lufte Dinene derfor og lade Sagen afgjøre af Sogneforstanderskabet, hvis Medlemmer selv ere Part i Sagen, og finde sig deri. Jeg troer ikke, at Tingene vil gaae

istaae, men det er en stor Ulempe at bestemme Noget i en Lov, som enten slet ikke kan komme til Anvendelse eller ikke kan komme til Anvendelse paa en correct Maade.

Indenrigsministeren: Jeg veed meget godt, at Beskjendtgjørelser ved Kirkestævne er meget almindeligt; men, naar man paahver dem, maa det stee saaledes, at Diemedet med dem virkelig opnaaes, og det stee ikke i denne Sag, naar man ikke sørger for, at de finde Sted i alle de Sogne, hvor der boer Folk, der ere berettigede til at benytte Veien. Det troer jeg er temmelig klart. Iøvrigt skal jeg bemærke, at det ingenlunde alene er i det Tilfælde, at Sagen ikke afgjøres ved Forlig mellem de Vedkommende, at der bliver Spørgsmaal om Sogneforstanderskabets Kjendelse; en saadan kan ogsaa blive nødvendig, fordi En eller Anden er udebleven, som maastee er berettiget til at afbenytte Veien, og Loven indeholder jo udtrykkelige Bestemmelser om, naar Sogneforstanderskabet ikke kan afgjøre Sagen, men skal henvises den til Afgjørelse ved Rettergang. Naar imidlertid de, som møde, erkjende sig for at være berettigede til at afbenytte Veien og tillige forpligtede til at vedligeholde den, men kun ikke kunne blive enige om, hvorledes den bør vedligeholdes, kan Sogneforstanderskabet ogsaa ved Kjendelse bestemme dette og saaledes afgjøre Sagen. Trediemands Ret berøres aldeles ikke derved; thi er han ikke bleven indvarslet til Forretningen, staaer det ham frit for at indtale sin formeentlige Ret. Møder han derimod ved Forretningen, skønt han ikke er indkaldt, og gjør Paastand paa at være berettiget til Veiens Afbenyttelse, maa han ogsaa erkjende sin Forpligtelse til at deeltage i dens Vedligeholdelse, og saaledes undertafte sig de Bestemmelser, som Sogneforstanderskabet maatte tage.

Lehmann: Jeg behøver ikke at bemærke, at det er Meningen, med alle saadanne processuelle Bestemmelser at give Regler, ikke for dem, der møde, men for dem, der ikke møde, og for dem, der ikke særligt ere indkaldte, det være sig, fordi Spørgsmaalet om deres Berettigelse til at blive tilkaldte er tvivlsomt, eller